

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 0 h.

Rokopis se ne vra-
ajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 12.

V Mariboru, dne 23. marcija 1899.

Tečaj XXXIII.

Učiteljske plače.

Maribor, 21. marca.

Naš list ima sicer tudi v vrstah slovenskega učiteljstva jako ugledne in navdušene somišljenike, na katere smemo biti pred celim svetom ponosni, toda nočemo si prikrivati, da velika večina slovenskega učiteljstva našemu listu in naši politični smeri ni naklonjena, da, mnogokje mu je celo sovražna. Spominjamo se, kako so ravno preteklo leto po nekaterih krajih učitelji uporabljali svojo zgovornost, da spravijo naš list izpod strehe slovenskega kmeta. Mi bi se lahko sedaj, ko je vzvišanje učiteljskih plač na dnevnem redu, postavili na strogo strankarsko stališče ter pisali ognjevite članke proti vsakemu vzvišanju. Kdor pozna razširjenost in vpliv našega lista po Slovenskem Štajarju, je prepričan, da bi posebno v tej kočljivi stvari ne pisali zaman. Toda mi ne presojamo nobenega vprašanja s strankarskega stališča, ampak s stališča resnice in pravice. Zato se nahajamo tudi tokrat v družbi učiteljev. Ne vemo, ali jim je naša družba ljuba ali ne, vendar to vemo, da jim ne škodi.

Kako mi sodimo načeloma o vzvišanju učiteljskih plač, izrazili smo se že v zadnjih dveh številkah našega lista. Danes hočemo le nekoliko jasneje in točneje označiti svoje stališče nasproti predlogu deželnega odbora štajarskega o tej zadevi. Deželni odbor želi, da se nove plače zopet uravnajo po krajevnem sestavu. V nekaterih krajih bo torej imel učitelj tudi po novi uravnavi za isto delo večje plačilo kakor njegov tovariš v

kakem drugem kraju, kjer ni tako visokega plačilnega razreda. Višji plačilni razredi so navadno po mestih, trgih in drugih večjih krajih. Nam se zdi krajevni sestav nepopoln in nazadnjašk. Zakaj bi se po mestih in trgih učitelji bolje plačevali nego drugod? Oni imajo isto delo, zraven pa še mnogo več ugodnosti v dobivanju užitnin in v oskrbovanju svoje obitelji nego njih tovariši po deželi. Posebno pa ne smemo prezreti upliva krajevnega sestava na notranji razvoj ljudskega šolstva. Med učitelji je nekaj lov po krajih, kjer so višji plačilni razredi. Nam je to umevno in ne štejejo tega učiteljem v zlo, ampak mi bilježimo le dejstvo. Vsled lovljenja po višjih plačilnih razredih pa ni nobene prave stalnosti v našem učiteljskem oboju. In ta okolnost jako slabo upliva na razvoj ljudskega šolstva. Vsak učitelj ima v marsičem svoj poseben način vzgojevanja in poučevanja. Z vednim menjavanjem učiteljskih moči pa se izgublja jedrnatna smer, po kateri bi se naj deca vzgojevala in poučevala. In nazadnje, recimo odkritosrčno, ali se učitelj posveti s celim srcem otrokom, ako ve, da bo čez par mesecev zopet drugod? Mogoče že, toda človek je slab in če smemo učiteljem pripisovati to človeško slabost, potem je tudi mogoče, da ne. Krajevni sestav nikakor ni po našem godu. Mi ne vsiljujemo deželnim poslancem svojega prepričanja, vemo, da ima tudi osebnostni sestav svoje nedostatke, vsekako pa jim bo treba prej resno premisliti, za kateri sestav se odločijo in zakaj se odločijo za tega in ne za onega.

Pozabiti ne smemo tudi, da se krajevni

sestav uporablja na kvar Slovincem. Srednji in Zgornji Štajar ima mnogo mnogo več višjih plačilnih razredov nego Slovenski Štajar, in na Slovenskem dajejo najrajši one šole v višje plačilne razrede, kjer so šole nemške ali pa kjer učiteljujejo bojeviti nemški petelini. Da tudi v bodočnosti našim slovenskim učiteljem ni pričakovati v tem oziru spremembe, razvidi se že iz poročila deželnega odbora, kjer se ostentativno omenja, da na Spodnjem Štajarskem učitelji lahko gmotno mnogo boljše izhajajo nego drugod. Naši poslanci seveda tukaj ne bodo molčali in če se bodo odločili za osebnostni sestav, bo ravno ta vzrok veliko pripomogel k njihovem sklepu. Poslance pred osebnostnim sestavom gotovo le straši velikanska svota, in da bi se dala ta dobiti brez posebnega obteženja kmetijskega stanu, bi jih strah minol.

Mi smo o sestavi dovolj jasno povedali svoje prepričanje. Ali pa se odločijo letos naši poslanci za krajevni ali osebnostni sestav, prepustimo docela njihovi modrosti. Toda nekaj družega zahtevamo od njih v imenu slovenske javnosti. In kaj je to? Zahtevamo, da glasujejo proti § 1. členu III. predložene postave, kjer se govori o plači meščanskošolskih učiteljev. Spodnještajarski Slovenci nimamo meščanskih šol, naši učitelji morajo ostati le ljudskošolski učitelji, slovenskim otrokom je v tem oziru zabranjena višja izobrazba, zato ne vemo, zakaj bi se Slovenci morali ogrevati za plačevanje nemških meščanskih učiteljev. To bi bilo krivično in naravnost smešno! Česar ne dobim, tega tudi ne plačam, to je staro pošteno pravilo,

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

6. Iz Aleksandrije v Kajro; slovesen sprejem; življenje v Nilovem hotelu in gibanje po mestnih ulicah.

Marsikdo me je že vprašal: ali so tam na jutrovm lepi in rodovitni kraji? Na to vprašanje ni lahko kratko odgovoriti, ker smo potovali po treh delih sveta in ima vsaka dežela na pr. Egipt, Judeja, Galileja, Sirija itd. svoj poseben značaj. Sploh bi pa rekel, da bi naj Slovenci Boga hvalili, ker nam je odločil tako lepe in zdrave kraje; naše slovenske pokrajine so namreč tako rodovitne in krasne, da bi jih jaz imenoval, v primeri z judovsko deželo, — rajске! Res se tam nahajajo lepa drevesa, dišeče rastline in cvetlice, kakoršnih pri nas nimamo; na pr. palma, to je v resnici veličastno, kraljevo drevo; toda kaj ti to vse pomaga, če pa skorej nikjer ne vidiš gostega gozda, ki bi ti dajal les za kurilo in kamor bi se lahko skrili pred neznošno vročino. Sicer je pa egiptovska dežela, po kateri smo se mi zdaj vozili iz Aleksandrije v Kajro, zelo rodovitna, ker jo vsako leto 100 dni reka Nil namaka in gnoji; in sicer tako dober

poljedelec je Nil, da imajo tam dvojno ali celo trojno žetev; ravno zdaj, koncem aprila, imeli so opraviti z drugo setvijo in smo gledali, kako so iz nilovih mlak na svoje njive vodo nosili ali pa jo vlačili s priprostimi strojem: na veliko vreteno je konj ali vol vprežen, ki se vedno mora v krogu premikati in tako ubogemu kmetu pri njegovem delu pomagati; Nil namreč samo za prvo žetev sam rad polja preplavi in pognoji, pozneje ga pa morajo z vodovodi in raznimi drugimi sredstvi prisiliti. Goveja živina je v Egiptu lepe, velike rasti, črne barve in z velikimi ušesi; seveda tudi ni bila vsa enako rejena, kar smo je videli; zato smo se hoté nehoté morali spominjati onih 7 suhih in 7 debelih krav, koje so se Faraonu v spanju prikazale in ktere sanje mu je egiptovski Jožef dobro raztolmačil. Radovedno smo se tudi iz železniškega voza ozirali, da bi kje zapazili kakšnega krokodila, koje grde in nevarne golazni je po Egiptu nekđaj kar mrgolelo; in zares, glejte ga, kako se tamle v veliki mlaki črna grdoba premiče! V prvem hipu se nam je res od daleč tako zdelo; toda ni bil krokodil, ampak — vol, ki se je bil šel v globoko mlako kopat in hladit in je samo svojo črno glavo nad vodo držal.

Precej pozno zvečer je že bilo, ko smo se pripeljali v največe afrikansko mesto,

Kajro; iznenadil nas je na kolodvoru slovesen sprejem; pričakali so nas: 2 nadškofa, več duhovnikov, tamošnji avstrijski poslanik in konzul in mnogo drugega ljudstva; pa še nekdo: — 18 dečkov zamorcev, ki so zagodli avstrijsko cesarsko himno; tako globoko v srce se mi niso nikdar segali glasovi naše lepe cesarske pesni; vsi romarji so bili močno ganjeni in so se veselja jokali; tudi pozneje smo še na jutrovem večkrat slišali ta napev «Bog ohrani, Bog obvari» in sicer v katoliških cerkvah, kjer se navadno «Tantum ergo» pri blagoslovu po tem načinu poje. «Hotel du Nil» imenovala se je krčma, kamor bi nas naj fujaker pripeljal; toda, ko se že precej dolgo skoz mesto vozimo, obstojimo slednjič pred nizko, umazano hišo brez napis; in mi že mislimo, da nas je zamorec zapeljal v kak skrit kot, kjer bi nas naj črni divjaki mirno pohrustali; pa k sreči ni bilo tako; ampak morali smo še skoz ozko, grdo ulico peš iti, preden smo zagledali napis na gostilni; a tudi tu je bilo od zunaj vse prav siromaško videti; še le ko na dvor stopimo, vskliknemo: ah! to je pač krasno; na treh staneh lepe dvenastropne hiše, vmes pa diven vrt: ponosne palme, s cveticami nasajene gredice, mimo katerih žubori potoček, ptičke prepevajo, opice se po vejevju preganjajo itd.; torej poprej se samo nismo bili

ki je tudi v politiki dobro. Velik pregrešek bi bil in slovensko časopisje gotovo ne bi molčalo, ako bi naši poslanci kaj dovolili za meščanske šole in učitelje.

Gledé vprašanja, kako se naj pokrijejo novonastali stroški, žele učitelji sami in nam je znano tudi iz ust naših poslancev, da se bo vse storilo, da kmet ne bo čutil spremembe v učiteljskih plačah. O tem nam torej ni treba nadalje govoriti.

A nekaj še pogrešamo v postavi, katero je predložil deželni odbor deželnemu zboru glede zvišanja plač. V njem ni preskrbljeno za slučaj, da dobimo za Spodnji Štajar poseben deželnošolski svet. Naš program »Proč od Gradca« nam mora biti vedno pred očmi in kar nasprotuje temu programu ali kar se ne soglašajo z njim, mora se spremeniti v soglasje. Tako tudi ta postava. V § 2. mora biti dostavek, da se v slučaju ustanovitve odseka deželnošolskega oddelka za Spodnji Štajar oddelku prepušča vse, kar bo potrebno ukreniti za spodnještajarske šolske okraje. Glede svojega programa bodimo brezobzirni in jekleni! Dal Bog, da se zadeva o učiteljskih plačah kmalu ugodno reši za učiteljstvo, ki bo potem gotovo še z večjim veseljem in navdušenjem izvrševalo svojo važno prosvetno nalogo!

Deželni zbor štajarski.

Gradec, 15. marca.

Na dnevnem redu današnje seje so volitve v razne odseke. V finančni odsek, ki šteje 12 udov, sta prejšnja leta bila izvoljena 2 katoliška Nemca in sicer tista dva, ktera je katoliška stranka sama nasvetovala. Lani nemška narodna stranka ni hotela voliti Hagenhoferja in Herka, ktera so priporočali katoliški Nemci, temveč dva druga moža izmed njihove srede. Ta dva pa nista sprejela volitve. Pri novi volitvi sta bila potem izvoljena dva druga nemška narodnjaka in katol. Nemci niso imeli ne v finančnem, pa tudi ne v nobenem drugem odseku nobenega zastopnika. Enaka je zopet letos. Katoliški Nemci so zahtevali, naj se izvolita gg.: Hagenhofer in Herk, za ktera so glasovali tudi Slovenci in nekateri veleposestniki; toda ostala sta v manjšini. Enako se je godilo tudi skoraj pri vseh drugih volitvah. V imenu poslancev katoliške stranke je izjavil koncem seje prelat Karlon, da poslanci, ki so bili izvoljeni v odseke proti nasvetu stranke, se ne bojo vdeleževali njihovega posvetovanja. S tem počenjanjem je pokazal Schönerejanec Walz in njegovim pajdaši, da hočejo tudi v

tem zasedanju postopati brezobzirno proti katoliškim poslancem. Izmed Slovencev so izvoljeni: v finančni odsek Josip Žičkar; v šolski dr. Dečko; v občinski dr. Rosina; v železnični dr. Serneč; v peticijski M. Lendovšek. Finančni odsek si je izvolil kot načelnika grofa Kotulinskega, kot njegovega namestnika Forcherja; v zapisnikarja sta izvoljena: Stallner in Žičkar.

Na to se je izročila obilna tvarina dotičnim odsekom. Med drugimi predlogi deželnega odbora je tudi predlog zastran zboljšanja učiteljskih plač, ki bojo zahtevale pomnoženje deželnih stroškov za 405.606 gld. ali zvišanje deželnih doklad za 6.4%. (Lani so znašale deželne priklade 39% — vsled predloga deželnega odbora bi narasle toraj na 45.4%.) Ako pa deželni zbor pritrdi predlogu, ki ga je učiteljstvo sestavilo, bi se deželni stroški pomnožili za 1,133.340 gld.

Ta predlog zastran povišanja učiteljskih plač bo gotovo eden izmed najvažnejših v tem zasedanju deželnega zbora.

Grof Thun odstopi.

Vedno bolj pogosto se slišijo glasovi, da je stališče Thunovega ministerstva omajano in da bo kmalu moralo odstopiti. V višjih državnih krogih so nezadovoljni s Thunom, ker se bojijo, da bi grof Thun ne storil avstrijskem Nemcem kake krivice, in ker menijo, da bi se tudi pri nas lahko parlamentarni nered tako mirno poravnal, kakor na Ogrskem. Seveda je bojazen prazna, da bi grof Thun postal krivičen proti Nemcem in tudi to ni res, da bi se pri nas državni mir ravno tako lahko pridobil, kakor na Ogrskem. Pri nas so druge razmere. Mogoče, da se bo moral Thun umakniti svojim nasprotnikom-državnikom, toda težko da bo njegov naslednik imel v vladanju več sreče. Brez Slovanov se v Avstriji državni voz ne bo več naprej pomikal.

Zadružna organizacija.

Ker kranjski liberalni trgovci in obrtniki hočejo preprečiti različne kmetom koristne zadruge, odgovarjajo jim krščanski socialisti še z večjo agitacijo za zadruge. V ta namen bo dne 6. aprila v Ljubljani v Katoliškem domu zboroval shod slovenskih gospodarskih zadrug s sledečim dnevnim redom: 1. Nameni kmečkih in obrtnih zadrug. 2. Vzajemno delovanje gospodarskih zadrug. 3. Konsumna društva in njih nasprotniki. Vsak, ki ga zanima zadružno gibanje na Slovenskem, se sme udeležiti shoda. Zanimivo je, da bodo

ravno isti dan zborovali tudi kranjski liberalci ter se posvetovali, kako zatreti zadružno gibanje.

Istrski deželni zbor.

Ker so italijanski fakini surovo napadali slovanske istrske poslance, morala je vlada preseliti deželni zbor iz Poreča v Pulj, in sedaj ga misli prestaviti v Koper. Toda italijanski listi že oznanjujejo, da se nahajajo tudi v Kopru italijanski paglavci, ki niso nič bolj omikani nego oni v Poreču in v Pulju. Vlada bi morala trdo potipati italijansko fakinažo, ne pa da beži pred njo iz jednega mesta v drugo.

Avstrijski poslanik v Petrogradu.

Pretečene dni je dospel v Petrograd novoimenovani avstrijski poslanik baron Leksahrentthal. Ruski listi pišejo o njem, da je ruskemu društvu dobro poznan, ker je že bival dvakrat kot avstrijski uradnik v Petrogradu, kjer se je tudi naučil ruskega jezika ter se seznanil z ruskim slovstvom. Ruski listi hvalijo nadarjenost, znanje in zasluge novega poslanika ter želijo, da bi čuval in okreplil dobre razmere med sosednima državama. To je tudi želja vseh avstrijskih Slovanov, kajti v zvezi z Rusijo in ne z neznačajno Nemčijo leže pogoji za boljšo bodočnost avstrijske države.

Dopisi.

Iz Maribora. (Čitalnični večer.)

Marljivi odbor naše Čitalnice je priredil 18. t. m. v Gambrinovih prostorih večer, da se udje tudi v dolgem postu enkrat zberejo. Vspored je bil sestavljen iz pesmi, sviranja in gledališčnih iger. Pesmi, ki so se pele, bile so večjidel narodne. Odkar imamo novega pevovodjo, strokovnjaka prve vrste, nenavadno nadarjenega mladega umetnika, neguje naš lepi mešani zbor narodno pesem s posebno vnmemo; pevovodja se njih nežnosti in globokosti čustva ne more nasladiti. In zares, Slovenci imamo v narodnih pesmih prekrasen, dragocen zaklad, ki nas slobodno napolnjuje s plemenitim narodnim ponosom. Seveda ob nemški meji tega zaklada ni iskati; tuji živelj ga je žalibog razjedel; toda čim dalje prodiramo proti sredini našega ozemlja, tem lepše, tem krasneje se razlega slovenska pesem. Čuvajmo jo, negujmo jo! Naš zbor pa ve te pesmice tudi tako peti, da brez baharije rečeno, devet mest prepotovavši ne najdeš takega petja. Gotovo ga ni tako trdo-

spomnili, da smo na jutrovem, kjer so hiše od zunaj zelo neznatne in zaprte, le znotraj je vsa krasota.

Preskrbljeni smo bili v tem hotelu precej dobro; seveda so jedi druge, kakor doma ali vsaj drugače pripravljene t. j. ne po našem okusu; najraje imajo tam ovčjo pečenko in zato smo jo tudi mi vsakokrat na mizo dobili, kar je marsikteremu slabo ugajalo; žeje ni bilo mogoče ugasiti, ker je vino brez vsake kisline in celo toplo, kakor tudi Nilova voda (studenčnice nimajo), ki je v glinastih vrčih pred nami stala. Stregli so nam zamorci, z rdečim fesom (kapico) na glavi, drugače pa belo oblečeni; kako so nas gledali, ko smo vsi skupaj glasno svojo molitev opravljali pred in po obedu; menim, da je to velik utis na nje napravilo. Najbolj nadležna je pa tu vročina, kteri ni mogoče ubežati; nikdar ni žarečega solnca zakril kak oblak in solnčni žarki pečejo tu že meseca aprila mnogo bolj, kakor pri nas v pasjih dnovih; zato imajo tamošnji prebivalci, kadar zunaj hodijo, glavo zavito in tilnik z gostim pajčolanom zakrit, da jih solnce ne premaga; tudi mi smo se tako zavarovali. Zelo sitne so tudi muhe in komarji; nad posteljo sem imel razobešeno veliko fino mrežo, pa vendar se je včasih kakšen komar utihotapil; zato smo bili v 4 tednih že vsi v licu in na rokah

zagoreli, opikani in polni srbečih mozolov. Kadar sem bil v svoji sobi, me je še navadno nekaj drugega vznemirjalo ali pa včasih tudi kratkočasilo; v sosedni sobi, (od moje ločeni samo po tanki steni in zaprtih vratih) stanoval je gospod (tudi duhovnik in romar), ki ima navado — glasno misliti t. j. kar misli, to tudi glasno izgovarja; slišal sem marsikaj, česar bi mi ne bilo treba vedeti; ko je na pr. videl, da so nekteri romarji zvečer šli k Bavarcu Gorfu pivo pit, se je nad tem silno hudoval, rekoč: kaj? naši domačini in podložni tam v lepi Evropi zdaj za nas romarje molijo, jaz bi se pa naj tukaj po gostilnah klatil? jaz tega ne storim; ne, nikakor ne! — Žal, da je ravno tega blagega gospoda prelata pozneje mrzlica in griza silno hudo zdelala; tako me žeja, mi je tožil, da bi spil 5 litrov vode, ako bi smel.

Gibanje in življenje po mestnih ulicah je onemu v Aleksandriji precej podobno, pa vendar mnogo bolj živahno in zanimivo, ker se kaže v izvanrednih slikah in najbujnejših barvah; prehodil sem že nekaj sveta, pa kar sem v Afriki videl in slišal in vohal in skusil, to me je osupnilo; bil sem že na Dunaju, v Rimu, Neapolju, v Parizu itd., pa takega hrumenja, šumenja in bobnenja, takega drvenja, dirjanja in drdranja, takega ropota, klopota in krohota, kakor v Kajri, še nisem nikjer na

svetu našel! Na Evropejca upljiva ta čudni dirndaj v začetku dovolj neprijetno; in to tembolj, ker ne razume opominov, s katerimi ga Afrikanci opozarjajo na preteče mu nevarnosti; še zdaj mi skorej doni po ušesih tisti dolgozategnjeni »oa« ali pa »asep« (menda toliko, kakor: pazi,) s kterim so nas kočijaži in jezdec v enomer uznemirjali; toda, če se na to stran izogneš, ti že drug zakliče: riglak (pazi na svojo nogo), ali daherak (na hrbet), ali pa samo: ja sidi (pozor gospod)! Zdelo se mi je, da na jutrovem sploh ne znajo ljudje mirno ali tiho govoriti; vsaka stvar, vsaka ponudba ali vsaka najmanjša kupčija izvršuje se z velikim upitjem; največji kričači so pa tisti turški fantalini, ki nam ponujajo osle za jahanje; no, si misliš, se pa vsedem na osla, da bo mir; pa narobe; zdaj se še le prične prava gonja, ker eden deček beži spredaj in glasno oznanja vsem, da prijaše zdaj velik gospod, kojemu se naj izognejo; dva druga pa zadaj ali od strani obdelujeta in spodbujata s kolom in gorkimi besedami ubogega, pogosto že krvavečega dolgouhca; seveda se včasih zgodi, da se osel spodtakne ter zgrudi in da tudi jezdec strmoglavo na prašno zemljo telebne; v takih trenotkih se gonjači za hip pomirijo in nekako sramežljivo in hudomušno pravijo: mašek t. j. nič ne dene! Sreča je le ta, da se jezdec

srčnega človeka na svetu, da bi ga naša pesem ne ganila. Če se nam zdi vsaka izmed drobnih narodnih, kakor vroča kaplja krvi, ki kane iz plemenitega a tužnega srca, tako je »Vesna«, ki jo je bil zložil naš pevovodja v ruskem zlogu, kompozicija polna velikanskih krasot in orjaške moči, kakor ruski narod sam. Naš umetnik si je z živo fantazijo predstavljal in z gorkim slovanskim srcem čutil, kako rusko ljudstvo pozdravlja prihod pomladi, in notranje zibanje izrazil z umetniško genialnostjo. Radi tega je bil utis, ki ga je pesem storila na poslušalce, velikansk. Imeli pa smo tudi priliko, slišati našega pevovodjo pri violončelu, kateremu ve izvajati glasove, da vsakega očara. Iz srca se veselimo našega mojstra. Naš pevski zbor pa ni le kolikor toliko dobro šolan, ampak ima tudi glasove, da je takih iskati. Pokazala je to gospodična V., ki je dve hrvatski in jedno slovensko pesem (zadnje zopet od pevovodje) pela s toliko fineso, da kaj tacega slišimo le od najboljših pevk. Prehajaje na gledališni igri, ki ste se predstavljali, nam je kar izraziti zadovoljnost, da je intendantca vrlo dobro izbrala. Stritarjeva »Rejenka« je igrokaz v jednom dejanju z lepim živahnim razvojem, plemenito zmagajočo idejo, globokim čustvom v celoti in podrobnostih in priprostim čvrstim jezikom, kakoršnega pač nahajamo pri tem pesniku sploh. Igralo pa se je tako izvrstno, da je malone vsako oko bilo rosno. Iz srca priporočamo to igro, da se v bralnih društvih, vzlasti ker ne dela nikakih težav, prav pogosto predstavlja. Druga igra, tudi v jednom dejanju, francoskega izvira, je pa dokaj skrbela za smeh. V vsakem oziru je dobra, vrh tega pa se je še jako dobro predstavljal. S kratka ves večer od prvega do zadnjega trenutka dajal nam je redke umetniški užitek; srca so se radosti topila in plamtela v medsebojni ljubezni in narodnem navdušenju. Na veselo svidenje pri drugem sestanku, ki ga pričakujemo že v »Narodnem domu«!

Iz Rima. (Papeževa bolezen in ozdravljenje.) Kakor blisk se je raznesla po Rimu in se takoj naznanila po širnem svetu novica o zadnji nevarni bolezni sv. očeta. Katoličani so postali žalostni ter s strahom pričakovali, kakšen bode izid bolezni. Sovražniki sv. cerkve in sv. očeta pa so se že veselili, gotovo pričakujoč od dne do dne smrt devetdesetletnega starčka, ki jim je kot moder in mogočen vladar svete cerkve vedno na poti, ker strogo in skrbno čuje nad cerkvijo ter odbija s krepko roko vse napade framasonskih, peklenskih sil. A

božja previdnost sovražnikom ni hotela izpolniti hudobnega upanja ter je še ohranila svoji cerkvi mogočnega vladarja. Dva spretna in izvrstna zdravnik, dr. Lapponi in njegov prijatelj dr. Mazzoni, sta se z vso skrbjo poprijela zdravljenja. Imela sta težavno stališče. Tvor je bilo treba izrezati, drugače ni bilo nobene pomoči. Pa bala sta se, da 90letni starček, ki ga ni drugega, kakor kost in koža, ne bode mogel pretrati bolečin pri izrezovanju rane. A ker bi drugače gotovo v par dneh bila nastopila smrt, zato se vendar po dolgem in vestnem posvetovanju odločila rano izrezati. In z božjo pomočjo se jima stvar res posreči. Starček je prestal bolečino in kmalu mu je odleglo. Dasiravno je bila rana 10 cm. velika, se je v kljub vsemu pričakovanju začela že drugi dan celiti, ter je zdaj vsa nevarnost odstranjena. Dr. Mazzoni, ki je po svojem mišljenju framason in ne veren kristijan, ni mogel drugače, kakor celo stvar pripisovati edino le čudapolni roki božji, ki je sv. očetu rešila življenje, kar je po naravnih zakonih bilo skoraj nemogoče. Seveda framasonski, cerkvi in papežu sovražni časopisi so dr. Mazzoniju silno zamerili, da se je drznil prestopiti prag vatikanske palače in papežu rešiti življenje. Izvrsten zdravnik je padel pri teh časopisih in ljudeh v nemilost, ker jim je popolnoma preprečil in skazil njihova pričakovanja; kajti pri njih je sveti oče bil obsojen v gotovo smrt, zato napadajo zdravnik, ki sta ga rešila, in smešijo papežovo bolezen in ozdravljenje po grdi, od peklenskega sovražnika izmišljenih in narejenih slikah, ki žalijo čut vsakega katoličana. Pa naj se jezijo, naj smešijo celo stvar — saj pravi pregovor: Kdor se smeji nazadnje, se smeji najbolje. Katoličani pa se veselijo, da je zopet ozdravil Kristusov namestnik na zemlji in svoje veselje izražajo v neštevilnih zahvalah, ki jih pošiljajo v nebesa. Da so zahvalne molitve res brezštevne, se je v nedeljo pokazalo v Rimu, ko je v velikanski cerkvi sv. Petra za ozdravljenje svet. očeta kardinal Rampolla opravičil slovesen Te deum. Cerkev je bila natlačeno polna vernih katoličanov raznega stanu od plemenitaša do priprostega delavca. Bilo je od 60.000 do 70.000 oseb, ki so javno pokazale, da njih srce vroče bije za Kristusom in njegovega namestnika na zemlji, kojemu še naj Bog ohrani drago življenje prav mnoga leta!

Iz Gornjegograda. Vse občine gornjegrajskega okraja potegujejo se za železnico, ki bi naj vezala Pako, Mozirje, Rečico, Ljubno, Gornji grad in Kamnik. V ta namen priredil se je že v našem Gornjemgradu shod vseh županov tega okraja, pri katerem je bilo

posebno veliko navdušenih in nesebičnih zastopnikov in Mozirja. Nadejamo se za gotovo, da se ugotovi naši vseskozi opravičeni želji. Najprej naj dobe najbolj obljudeni kraji medsebojno zvezo, ki bo pri nas za obrt, trgovino in turistiko silno važna in živahna. Ze 5 trgov bogate in krasne gornjesavinske doline, 5000 bližnjih in daljnih poletnih turistov in celih 500.000 vsakoletnih romarjev gotovo zasluži železnico, prebogatih zalog preмога in lesne trgovine ni treba niti omeniti. Ako sreča mila in pravica zdrava, navduševale bodo kmalu Ojstrica, Raduha in Olševa vesele domačine in prijazne ptujce, vozeče se proti njim na parnem državnem konju.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) so se vrnili v ponedeljek po noči iz Dunaja, kjer so bivali delj časa pri škofovskih posvetovanjih.

(Mesto pomožnega sluge) pri mariborskem c. kr. finančnem okrajnem ravnateljstvu s plačo 400 gold. je do 31. marca razpisano. Prosilci naj osebno izročijo svoje prošnje pri ravnateljstvu. Znati je treba zraven slovenskega tudi nemški jezik.

(Po šmarskem okraju) kroži »prepis molitve, najdene v svetem grobu našega Gospoda Jezusa Kristusa v Jeruzalemu«. Izdala jo je neka S. Meden, tiskala pa tiskarna Dolenc v Trstu, kar ji nikakor ni v slavo. Molitev je seveda docela izmišljena in je škoda za vsaki krajcar, ki se potroši za njo.

(Nagla smrt na tujem.) V soboto dne 18. marca se je vračal iz živinskega sejma na Ptujski gori neznan živinski trgovec, kateremu je v Majsbergu postalo slabo. Prenočil je zategadelj v Majsbergu pri g. J. Koržetu. V nedeljo 19. marca dopoldne ga dvakrat na ležišču močno mrzlica strese in bil je pri priči mrtev. Mož je okoli 50 let star, njegova srajca je zaznamovana z imenom Jug. Pri sebi je imel klobaso in košček svinjskega mesa, zavito v star odlomek sodnijskega pisma sodnije Šmarske, ter 80 gl. v denarju.

(Dva nova sejma) bodo v Velenji najbrž v kratkem dobili. Občinski možje so vsi zato, samo dotične stroške bo moral trg sam plačati.

(Kapela.) Dne 13. marca smo pokopali Andreja Mira, zidarskega stavbarja, ki zasluži tukaj trajen spomin. Bil je skromen in priprost, veren kristijan in trden narodnjak,

navadno ne poškoduje hudo, ker ne pade globoko in pa ker je tlak z raznim smetjem dobro postljan.

Velika in majhna kraljica.

(Prevel iz franc. M. T. Savinjski.)

(Dalje.)

Take misli navdajale so plemenito kraljico, ko se je vračala na kraljevi dvor. A človek obrača, Bog pa obrne. Niti velika, niti majhna kraljica ni vedela, kako viharni oblaki se zbirajo nad njima in kako grozen, da pretresljiv bode oni trenotek, ko se zopet vidite.

Do sedaj bila je Marjetica pravi otrok sreče. Izjemoma le kratek čas tekla so ji leta polna nedolžnega veselja in solnce zadovoljnosti razsvetljevalo in ogrevalo je nje srce in dušo. Le po smrti svoje pokojne matere potikala se je nekaj časa po svetu ter pogrešala sleherno obrambo za dušo in telo. A prav ta nežgoda bila je nje največja sreča. Saj uprav radi nje dospela je v varstvo kraljevsko; radosti, čast in slava obdajale so jo od dne do dne v toliki meri, kakor si pač nikoli ni mogla niti želeči nekoč v času otroških sanj. A tudi za njo je napočil čas skušnje, tudi njej je bil odmerjen britki kelih

trpljenja, in vresničile so se tudi tukaj besede sv. pisma, da Bog tepe one, katere ljubi.

Niti pol leta še ni bivala na novem domovju v neki veliki sirotišnici zunaj Pariza, že jo doleti prva nesreča. Hiteč po stopnicah navzdol, spodtakne se ji nekega dne noga in Marjetica pade toli nesrečno, da vsa nezavedna obleži. Na pol mrtvo neso v sobo, strašno se je pobila ob kamenju. Iz velike rane na glavi tekla je kar curkom kri. — Zdravnik prihiti, a zmaje z rameni, češ, težko bode nesrečnica utekla neizprosnej smrti.

Več tednov borila se je Marjetica s smrtjo, začela spet okrevati, a prišla slednjic po neprevidnosti strežnice zopet na rob groba. Nihče ni več mislil in upal na ozdravljenje in tako mine tričetr let. Kar naenkrat se v začudenje vseh obrne na bolje in zdravnik, ki jo je opazoval dan na dan, reče v največje veselje vsem, da je po čudoviti pomoči božji odvrnjena nevarnost, in da se je nadjati opetnega ozdravljenja. Le jednega naj ne zabijemo namreč, da je Marjetica še sila slaba in da jo je zato treba varovati vsega, karkoli bi jo utegnilo razburiti, plašiti ali užaliti. Zdravnik je dobro vedel, čemu da tako strogo povelje; kajti v dneh, za kojih je ležala Marjetica nezavestna ali v groznih bolečinah, spremenilo se je marsikaj na Francoskem, na takov način, kakor so modrejši

državniki že zdavna prerokovali. Zapeljano ljudstvo začelo se je puntati ter divjalo takó, da sta bila celó kralj in kraljica v največji nevarnosti. A v kratkem se je posrečilo, spraviti spet red in mir v razburjeni narod. Nekateri se celo udado upanju, da se ni treba bati ničesar več; a starejši, izkušeni možje, kojim je bilo znano, kako razširjena je nezadovoljnost med Francozi, kako šuntajo in podpihujejo brezvestneži in brezverci revno, tlačeno ljudstvo, niso dvomili, da prej ne bode miru, dokler ni tekla kri.

Sicer so leta 1790, meseca julija obhajali po vsej državi, osobito pa v Parizu veliko, sijajno slavnost, koja bi naj v novi ljubezni združila ljudstvo francosko s svojim kraljem — a bilo je prepozno. Vsa dežela bila je že kakor goreč ognjenik, ki preti zdaj in zdaj izbruhniti ter razliti divji, pogubonosni ogenj iz svojih nedrij.

Ta politični položaj spoznal je tudi zdravnik, ki je zahajal v sirotišnico; zato je bil ostro prepovedal, govoriti z Marjetico o stvareh, ki sa dogajajo med svetom. Videl je namreč, s kako ognjevitostjo in otroško ljubeznijo je vdana kraljevemu prestolu oziroma kraljici, in kako bi jo le misel in strah, da preti Mariji Antoaneti kakova nevarnost, spravila neizprosno v grob. Torej so vsi pri-povedovali le o nemirih, ki so pa že prestani

značajan mož ter poštenjak od pet do glave. Vedno je imel dela obilno, ker je delal vestno in ob enem ceno. Poleg tega pa je bil blagega srca, ki s svojimi delavci ni trdo ravnal. V našem okraju je postavil veliko imenitnih in tudi kmečkih hiš. Pokojnik je med svojimi otroci zapustil sina, tudi stavbarja, ki ima vse očetove lastnosti, ki ga priporočajo našincem. Svoji k svojim! Ker je pokojnik bil značajan, je bil tudi ud tukajšnega krajnega šolskega sveta. Naj počiva v miru.

(Radenski zdravnik), trd Nemeč, že ima dekret, s katerim je nameščen tukaj v trdo slovenskem okraju za okrajnega zdravnika. Občine (po okraju) so dobile nalogo, da mu dajo 300 gld. letnega prispevka. Občine so 23. oktobra 1898. vložile proti temu zdravniku ugovor, ker ni sposoben za naše kraje, ko ne vé slovenski; povrh tega je še precej drag. A nič ni pomagalo. To je občinam udarec v lice. Ko bi bil okrajni zastop v naših slovenskih rokah, se to ne bi zgodilo. Bog vé, ali bo še to odprlo oči volilcem okrajnega zastopa, da bodo zdaj volili v okrajni zastop značajne slovenske može, ali pa bodo dopustili, da pridemo popolnoma nasprotnikom v kremplje in pod ptujčevo peto.

(Rudeči petelin) se je 16. marca zjutraj ob treh priplazil na gospodarsko poslopje Jakoba Fleissingerja v Kraljevcih, župnije Sv. Jurija ob Ščavnici. Kuretnina mu je srečno ušla ter po grmovju veselo prepevala. Tudi so rešili živino, korita, in duri s hlevov. Poslopja so bila 1895. leta stara 105. let, in od tega leta je rudeči petelin trikrat po njih plesal, poprej pa v sto letih ne enkrat. Požarov je gotovo zlobna roka kriva.

(Učiteljske plače.) Občina ribniška na Pohorju sklenila je po predlogu g. Rudolfa Tommasija dne 16. marca 1899, prositi slav. deželni zbor stajarski, da zboljša ljudskim učiteljem njihovo siromašno gmotno stanje. Prošnja se je izročila g. dež. posl. Vošnjaku.

(Nobel ljudje.) K zadnjemu Sokolskemu večeru v »Narodnem domu« v Celju se je priplazilo tihotapsko tudi nekaj nemških oseb. Ko se njim je z lepa naznanilo, da se morajo odstraniti, jeli so kričati in se sklicevati na vstopino, katere pa nikoli plačali niso! Vsled tega moralo se jih je s silo odpraviti. Nekdo izmed te lepe družbe je še pripomnil: Dobro, odidem, toda nikoli več ne pridem v »Narodni dom«! E, škoda! Celjski Nemci si bodo nemara začeli domišljevat, da je naš »Narodni dom« za nje postavljen!

(Iz šole.) Dvorazredna šola v Škalah bode po Veliki noči razširjena v trirazrednico. Učiteljem v Škalah je imenovan dosedanji podučitelj gosp. Fr. Pristovšek; podučiteljsko

mesto pa bode namestovala gđc. A. Strnad. Šola v Velenji postane štirirazredna, kakor hitro bode pripravljena učna soba. — V Planicah pri Mariboru je imenovan kot šolski vodja Ig. Skrbinšek iz Hajdine, kot učitelj pri Sv. Antonu v Slov. gor. Karol Pribil od Kapele, kot stalen podučitelj v Laporjah Oton Vobič iz Gornje Polskave, podučiteljica je postala gospica Kristina Bregant pri Sv. Benediktu v Slov. gor. — Šola v Velenju se je razširila v štirirazrednico, šola v Podgorju pri Slov. Gradu v dvorazrednico.

(V zavodu šolskih sester) v Mariboru je umrla 20. marca sestra Jeronima, prej Marija Ulaga. Rodila se je dne 1. sept. 1878 v Grižah, zvršila v zavodu žensko učiteljsko ter postala redovnica dne 15. avgusta 1898. Spretna je bila v peresu ter tudi pesnikovala. Priporočamo jo v molitev!

(Trboveljski delavci) doma iz novomeškega okraja, se nam pritožujejo, da so dobili letos iz Rudolfovega popolnoma nemške pozivnice za vojaški nabor. Zdi se jim to jako čudno, a nam Štajarcem se bolj, ker smo vajeni misliti na vzorne narodnostne razmere, kadar se govori o Kranjskem. Vrlim narodnim delavcem pa svetujemo, naj ob drugi priliki vrnejo nemške pozivnice ter zahtevajo slovenskih.

(Nemško Kozje — adijo!) Pretečeni ponedeljek 20. marca prestali so kozjanski Slovenci hud boj, vršile so se namreč občinske volitve za trg Kozje. Kdor pozna tamojnje razmere, brezobzirnost nasprotnika, razumel bo pač, kaj se pravi zmaga. In zmaga je naša na celi črti, v vseh treh razredih. — V I. razred prišel je jedini nasprotnik, znani Anton Wachtschitsch starejši in še ta po zrebu. Nasprotniki volili so sami sebe. Oskrbnik Kragora imel je 2 glasa v I. razredu, za svojega gospoda in sam za sebe — in samo ta 2 glasa je vjel. Priskrbeli so si pooblastila od vseh strani. Gosp. dr. Heiss, zdravnik v Ormožu je bojda celo brzojavno pooblastil enega svojih, tako je tudi g. dr. Jabornegg advokat iz Celja dal pooblastilo svojemu služabniku v Kozjem in znanemu Polaku ni se ljubilo zavolj snega iti na volišče, zato je dal »volmoht« očetu svoje žene, a vse jim ni nič pomagalo. Zmagali so Slovenci. Slava vrlim volilcem in tudi »kat. pol. društvu za kozj. okraj«, ki je priredilo 2 volilna shoda in je s tem pokazalo, da se popolnoma zaveđa svoje naloge in dolžnosti. Navdušenje kozjanskih Slovencev je nepopisno!

(Napredek družbe sv. Mohorja.) Ali je letos še katera druga župnija tako lepo napredovala kakor Rečica? Rečičanov je

skrajni čas, kajti majhni bolniki kakor tudi skrbne strežnice, bili so vsled obile žalosti, stiske in trpljenja do cela upehani. Pa za Marjetico še ni napočil dan rešitve. Kot zadnja žrtev krute bolezni, zgrudi se še ona na bolniško postelj, da se v novi bori s smrtno nevarnostjo. Zdravnik ni imel niti trohice upanja več; rekel je, zdaj še misliti ni, da bi toli oslabele moči šibke mladenke premagale v tretje smrtno silo.

«Le čudež jo zamore še vrniti življenju,» pristavil je čisto. In glej! Čudež ta se zgodi. Marjetica še pač ni dospela do zadnje postaje križnega pota. V nepopisno radost vseh vračajo se ji moči — če tudi počasi, počasi.

(Dalje prihodnjic.)

Smešničar.

Oče: «Ali te ni sram, Boštjanek da si tako raztrgan in umazan?»

Boštjan: «Veste oče, v šoli so nas učili, da človeka ne smemo soditi po obleki!»

* * *

Strije vzame malega petletnega Jernejčka na kolena, da jezdi. Čez nekaj časa reče strije: «Jeli, Jernejček, to ti ugaja?»

Jernejček reče: «Da, prav zeló! A včeraj sem jezdil prav tega osla; to je bilo pa še prijetneje!»

okoli 3400, udov pa letos za 2% več! Kdor zna računati, pogodil bo približno število novih udov. Čast trgu in župniji, ki je že prej imela 205 udov!

(Modras) je 14. t. m. v Rečici pičil neko ženo, ki je nabirala dračje. Toplo solnce ga je zagrelo, in premikajoča se korenina ga je razkačila. Zaletel se je v priletno ženo ter jo zastrupil prav nevarno. Na hudo otekli roki so čisto začrneli vsi prsti.

(Naši nasprotniki v Celju) so originalni ljudje. Nekaj let sem imajo to čudno navado, da polagajo pred spomenik cesarja Jožefa tik Narodnega doma od časa do časa venec z velikim frankfurtarskim trakom. Tega pa ne store iz domoljubnih namenov, ampak, da na posebno očiteno način pokažejo svoje prusko mišljenje, da dražijo Slovence in ob enem dajejo nekterim vročekrvnejšim priložnost, plačati kako svoto za mestne uboge. Zadnji sneg pa je to neavstrijsko okrasitev celjskih Nemcev vsaj za nekaj časa z debelo plastjo skril očem našega sicer strogega okr. glavarja.

(Zmaga v Veliki Pirešici.) Iz Velike Pirešice se nam poroča, da je pri občinskih volitvah dne 17. t. m. sijajno prodrla kršč. narodna stranka, nemškutarska pa popolnoma pogorela. Nasprotniki so dajali svoji nevolji odduška v takih besedah, da se bodo morali celo zagovarjati pred sodnijo.

(Osebnosti.) Dne 14. t. m. je bil na graškem vseučilišču promoviran doktorjem prava g. Jožef Dijak, avskultant pri okrajnem sodišču v Celju, doma iz ljutom. okolice. — Državni pravdnik v Celju, dr. Jožef Galle je stopil v pokoj. Na njegovo mesto nameravajo neki postaviti dež. sod. svetov. dr. Bouviera iz Maribora, ki je, kakor slišimo, nezmožen slovenskega jezika v pismu (konceptu), a ustmeno ga lomi le za silo. Naše sodnijske razmere se razvijajo krasno! — Kontrolor možke kaznilnice v Mariboru V. Wenedicter je dobil naslov in značaj oskrbnika. — Okr. tajniku Tomažu Vajdi je svitli cesar podelil ob priliki umirovljenja zlati zaslužni križec.

(Breški okrajni zastop) je v službi že celo leto čez postavno dobo. Naši nasprotniki so se bali, da utegnejo propasti v skupini veleposestnikov ter so znali razpis novih volitev zavleči. A c. kr. namestnija je vendar enkrat ukazala, da se zdaj morajo razpisati volitve. Slovenci ob kranjski in hrvatski meji! Stojte trdno pri teh volitvah! Sramota bi bila, če bi peščica zastarelih nemčurjev zopet vladala nad celim slovenskim breškim okrajem!

(Sokolski večer) dne 19. marca v »Narodnem domu« v Celju je bil v kljub slabemu vremenu dobro obiskan. Ti večeri so vsled svojega mnogovrstnega vsporeda občinstvu postali posebno priljubljeni. Tudi ta večer ni zaostajal za drugimi. Divili smo se krasno sestavljeni alegoriji. Pri telovadbi pokazivali so nam naši čili Sokoli čudovito spretnost in moč. Pri tem spoznali smo novo izvrstno sokolsko moč v osebi br. Smrtnika. Br. Perdan, ki je v kratkem času bivanja med nami postal kot predstavljalec komičnih prizorov obče priljubljen, razve. seljeval nas je tudi ta večer izvrstno s prednašanjem kupletov. Izmed najboljših pevcev sestavljen »Sokolski oktet« žel je posebno pohvalo od strani občinstva; pel je pa res izborno. Tamburaški zbor, sestojč iz večinoma novih udov, je pod novim svojim kapelnikom g. Munde prav dobro igral. Tu se lahko vidi, kaj se da tudi brez penapeto strogega poduka doseči. Upamo, da bo tamburaški zbor pod vodstvom gosp. Munde čim dalje bolje uspeval. Na zdar!

(Grozen umor.) V nedeljo na Jožefovo ob polnoči se priklati tolpa pijanih ponočnjakov pred gostilno Alojzija Preglava, mostnarja na vuzeniškem mostu. Iskali so sebi podobnega pobalina, da bi ga pretepli. Prišedši do mosta vstopi hlapec mlinarja Winklerja iz Mute v gostilno, zahtevajoč vina. Gostilničar, pošten mož, mu ne da pijače, ker je že tako pozno v noč in je itak uže

— o gotovem upanju, da bode vnovič zavladal mir in sreča po deželi. Tako so skušali obvarovati bolnico žalosti in razburjenosti, njej toli škodljive, a vendar jo tudi nekoliko pripraviti na bodočnost, v koji se ji bode slednjič morala vendar razkriti vsa grozna resnica.

Marjetica je okrevala od dne do dne, ter hvalila prisrčno Boga, da jo je rešil smrtne nevarnosti; že ima upanje, da v kratkem zapusti sirotišnico, kar zbolji nena-doma majhna deklica za hudo, nalezljivo boleznijo. Čeprav so pazili, kolikor je bilo mogoče, poprime se bolezen še drugega, tretjega otroka, sega vedno dalje, in v kratkem spremenjen je samostan v veliko bolnišnico. Da se bolezen še izven samostana ne razširi, prišlo je strogo povelje, da živa duša ne sme iz njega, ne tja, le jedna služkinja oskrbuje najpotrebnejše stvari iz mesta. Pač sreča, da se grozni punt ni razvnel še na deželi, v obližju zavoda, ki je bil zdaj itak v tolikej stiski!

Marjetica, sicer komajo zdravela, ne more in noče zapustiti sirotišnice, ne bolnih otrok, ki so bili uprav sedaj potrebni zdatne pomoči. Nje blago srce pozabilo je na lastno slabost. Z materino ljubeznijo streže noč in dan revnim otročičem in po hudih dnevih stiske, jame se bolezen poslavljati. Bil je tudi že